

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

Verantwoord **mestvervoer**

*Samen werken aan een
transparante mestketen*

Een miljoen transporten controleren voor een biodivers en veilig Nederland: zo doen we dat!

In Nederland produceren dieren veel mest. Veel te veel voor de grond die we hebben. Kun je de mestproductie als agrarisch ondernemer niet kwijt op eigen grond, dan zit er maar één ding op: het overschot voer je af. Mestproductie betekent een uitscheiding van stikstof en fosfaat. Bij een teveel, een gevaar voor een gezonde bodem en een goede waterkwaliteit. Afvoeren gebeurt maar liefst 1 miljoen (!) keer per jaar. Fraude plegen is verleidelijk, want afvoeren is duur. En de wetgeving is complex.

Verantwoorden van zo'n transport mocht eerst – twintig jaar lang – binnen dertig dagen. Achteraf, dus. Dat bood veel ruimte voor 'administratieve creativiteit'. En controleren is nogal een klus. Zelfs met een verdubbeling van het aantal inspecteurs – zou je nog lang niet alle transporten overzien. Dat is met het realtime Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen (rVDM) – inwinnen en vastleggen van de transportgegevens- en de Control Room Mest– dat data omzet in inzichten – verleden tijd.

Zo hangen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) als een soort satelliet boven de mestketen. Hierdoor zijn we buiten beter zichtbaar, wat mogelijk bijdraagt tot minder fraude en daarmee een positieve bijdrage levert aan een verbeterde naleving van de mestwetgeving.

De verbeterde naleving heeft een positieve invloed op de biodiversiteit en de gezondheid van het ecosysteem. Daarnaast heeft een betere waterkwaliteit ook een directe invloed op de volksgezondheid. Schadelijke bacteriën en virussen kunnen zich minder makkelijk verspreiden in schoon water, wat het risico op ziektes verkleint.

Deze nieuwe technologie is een wezenlijke vernieuwing van ons toezicht en werkt inspirerend voor anderen!

Quote: NVWA-inspecteur

“Het rVDM is een mooi systeem! Eigenlijk lijkt het best op het oude systeem, op het VDM, zoals het vroeger was. En tegelijkertijd zie je: in de beginfase was het voor alles en iedereen even wennen. Ik denk dat het echt gemakkelijker geworden is. De invoering is, samen met de sector, eigenlijk best heel goed gegaan. En goed gedaan. Er is veel tijd ingestoken!”

Een schitterende vernieuwing die werkt

Zichtbaarheid

Nederlandse agrarische ondernemers zijn trots op hun (internationale) positie en de wijze waarop ze vormgeven aan de voedselproductie. Er is sprake van een hoge productie met ook oog voor dierenwelzijn, natuur en duurzaamheid. Maar de intensiteit van de veehouderij brengt ook nadelen met zich mee voor het milieu.

In 2018 startte het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) het landelijke programma 'Versterkte Handhaving Strategie Mest' (hierna: VHS-Mest) om binnen de kaders van de wet- en regelgeving fraude terug te dringen, naleving te verhogen, en de wet- en regelgeving te versimpelen. Versterkte handhaving is nog steeds urgent omdat Nederland vanuit Brussel de opdracht heeft gekregen om de naleving te verbeteren. Naast de NVWA speelt ook de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een belangrijke rol bij de handhaving. Daarnaast is de sector zelf aanzet in het nemen van verantwoordelijkheid in deze. De Europese Commissie volgt de uitvoering van de VHS-Mest en de effecten daarvan op de voet.

Om de handhaving aan te kunnen scherpen, startten de NVWA en RVO op 1 januari 2023 met het gebruik van het rVDM. Deze innovatieve, technologische ontwikkeling zorgde voor een grote omslag. De grote verandering hier is dat de vervoerders nu de mesttransporten vooraf, tijdens en na het transport verantwoordelijk zijn. Waarbij de gegevens van een transport realtime ook beschikbaar zijn voor de handhavende instanties zoals de RVO en NVWA. Door deze verantwoording vooraf wordt de kwaliteit van de data veel beter door vooraf al de nodige controles op de gegevens uit te voeren.

Tevens is belangrijk dat ook de leverancier en afnemer van de mest nu nadrukkelijk de verantwoordelijkheid heeft om akkoord te geven op geleverde en ontvangen mest van de vervoerder. Hiermee wordt de keten versterkt en heeft ieder zijn verantwoordelijkheid.

Control Room Mest: datagedreven richting en sturing geven

Om datagedreven richting en sturing te geven aan zowel de fysieke controles (NVWA) als de administratieve handhaving (RVO) van mesttransporten is de zogeheten Control Room Mest een cruciaal orgaan, want het is de noodzakelijke verbindende schakel om beschikbare data te krijgen waar en wanneer er zich risico's voordoen.

Control Room Mest monitort de meldingen en welke partijen daarbij betrokken zijn. Hierdoor ontstaat een betrouwbaar en actueel beeld (dagelijkse update) van de mestvervoerstromen in Nederland, waarop direct geacteerd kan worden. Analyses van binnenkomende gegevens (administratief, fysiek, dossieropbouw) maken inzichtelijk waar en wanneer afwijkingen ontstaan.

De innovatie is als zodanig zichtbaar en indrukwekkend

Jaarlijks worden er 1.000.000 mesttransporten geregistreerd. Daarvan wordt van 700.000 vrachten een mestmonster genomen, dat door een laboratorium wordt geanalyseerd.

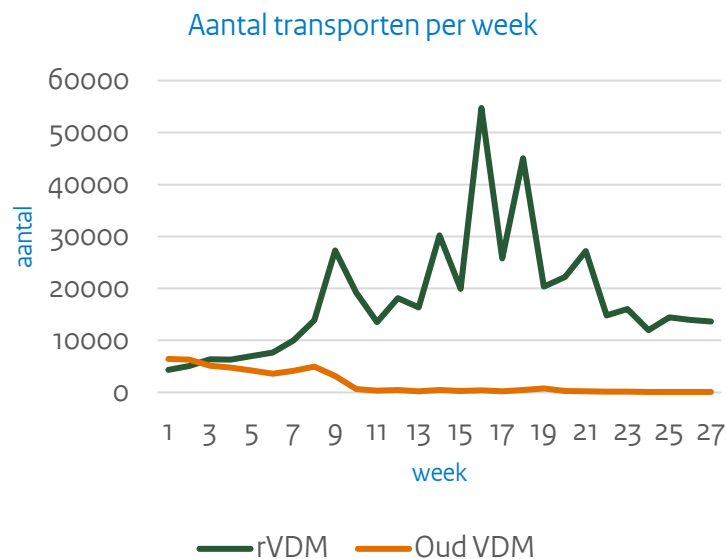
- › Nederland telt circa 700 professionele mestvervoerders.
- › Daarnaast zijn er zo'n 7.000 landbouwers die zelf hun mest afvoeren.
- › Er zijn zo'n 25.000 leveranciers van dierlijke mest.
- › Circa 30.000 landbouwers voeren dierlijke mest aan op hun bedrijf.

Het rVDM en Control Room Mest als technologische innovaties zijn door het ministerie van LNV, RVO en NVWA in nauwe samenwerking met de sectororganisaties Cumela, Transport en Logistiek (TLN), Rabobank, Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV) en Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO) tot stand gekomen. In deze samenwerking is de handhaving op het gebied van mesttransporten versterkt, zoals ook door de Europese Commissie is aanbevolen.

Bewezen werkzaamheid

De invoering van het rVDM, **per 1 januari 2023**, is vooraf gegaan door uitvoerige praktijktesten. Op dit moment wordt 99% van de mesttransporten via rVDM succesvol geregistreerd. Het lukt de ondernemers steeds beter de volledige gegevens succesvol door te geven aan rVDM.

De geluiden vanuit de sector zijn dan ook overwegend positief. Niet alleen omdat men aangeeft dat het speelveld eerlijker is geworden, maar ook omdat voordelen in de eigen bedrijfsvoering worden gemeld.

In het eerste half jaar van 2023 zijn vanaf de invoering ruim 500.000 mesttransporten succesvol via rVDM geregistreerd. Uitschieter was week 16: in die week werden bijna 60.000 transporten van dierlijke mest digitaal geregistreerd.

Publieke meerwaarde

Maatschappelijk nut

In maatschappelijke zin leveren rVDM en Control Room Mest een bijdrage aan de verbetering van de bodem- en waterkwaliteit en biodiversiteit in Nederland. De vermindering van stikstof en fosfaat heeft een positieve invloed op het milieu en de gezondheid van mens en dier. Want minder stikstof en fosfaat in het water betekent dat er minder algenbloei is en er meer zuurstof beschikbaar is voor andere organismen in het water.

Oplossingsgericht

De omslag naar deze innovatie is belangrijk omdat bleek dat bij de oude werkwijze van de administratie van de mesttransporten, het bijhouden van de gegevens op papier en de opgave achteraf (vaak na een maand), te veel ruimte voor manipulatie van de gegevens zat en de handhaving hierop niet voldoende effect had. Door nu realtime te beschikken over de gegevens van een mesttransport biedt het de handhavende organisaties veel meer mogelijkheden om hier adequaat op te reageren. Dit draagt

mede bij aan een gedragsbeïnvloeding van de deelnemers in de sector om de regels van de mestwetgeving na te leven.

Mest wordt ook wel het zwarte goud genoemd. Kosten voor de afvoer van mest kunnen oplopen van €60,00 tot € 80.000,00 per jaar per producent van mest. Gemiddeld € 20 per m³. Voor een volle vracht is dat al gauw € 700,00. Door mest op een andere wijze administratief af te boeken -zonder feitelijk duur transport- kon dus veel geld verdiend worden.

Op 2 januari 2023 geeft René Dide, freelance wetenschapsjournalist, in zijn door de Wageningen University Research (WUR) gepubliceerde artikel een dikke onvoldoende aan de waterkwaliteit in Nederland. Hij concludeert: 'De waterkwaliteit in Nederland is de slechtste van alle EU-lidstaten; maar één procent van onze wateren verdient het predicaat 'goed'. De kans is dan ook klein dat we tijdig voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water'.

Neemt knellende mechanismen weg

Dankzij de gerichte controles vooraf door het rVDM-systeem op foutieve invoer, wordt de administratieve last voor de vervoerders van mest sterk verlaagd. Het voorkomt doorgerekende foutieve cijfers en de noodzaak tot achteraf herstellen. Door aan de voorkant deze controles toe te passen wordt daarmee de klantgerichtheid in belangrijke mate verhoogd.

Het mes snijdt aan twee kanten: door een efficiëntere vastlegging van gegevens is de prikkel om gegevens te manipuleren minder. Door gebruikmaking van technologie als processtap voor het invullen van gegevens is exact in beeld, waar uiteindelijk de stikstof en fosfaat 'landt'. In feite is zo het rVDM de belangrijkste stap in het handavingsproces. Een correcte mestadministratie draagt bij aan de controle op de naleving van wet- en regelgeving en verbetering van de kwaliteit van die data. Het biedt een transparant en verifieerbaar systeem, waarmee de overheid nog beter kan controleren of er sprake is van overmatig gebruik van meststoffen en kan optreden als dat nodig is.

Unieke samenwerking tussen ministerie en uitvoeringsdiensten

Binnen de overheid en uitvoeringsorganisaties NVWA en RVO is door een unieke samenwerking deze vernieuwing tot stand gekomen. Rond de 100 mensen vanuit verschillende disciplines zijn betrokken om rVDM en Control Room Mest te ontwikkelen en in te voeren.

“Een mooi programma met een constructieve samenwerking tussen RVO, NVWA, LNV, IT-leverancier in de sector en sectorvertegenwoordigers. Was niet altijd gemakkelijk. Toch een mooi resultaat waar we trots op kunnen zijn!”

Reactie op LinkedIn-post

De Europese Rekenkamer is kritisch op Nederlandse boeren: smerigste grond van hele EU

12 JULI, 2023 // 12:57

Bron: Welingerichte Kringen

Inspirerende werking

Het werken met grote hoeveelheden data, het toepassen van data science, business intelligence en in een later stadium artificial intelligence spreekt tot de verbeelding en werkt inspirerend en motiverend voor medewerkers. Als dit wordt gecombineerd met maatschappelijke doelstellingen, zoals het verbeteren van de water-, bodem en biodiversiteit ontstaat er een mooie mix, die aantrekkelijk is voor mensen en organisaties die hieraan een bijdrage willen leveren binnen de Rijksoverheid.

Niet alleen de NVWA en RVO, maar ook agrarisch ondernemers kunnen er hun voordeel mee doen wanneer de mineralenstromen van en naar hun landbouwbedrijf realtime in kaart worden gebracht.

Op basis van het type mest, de hoeveelheid mineralen en het moment van aanvoer en/of afvoer, kan de ondernemer een gefundeerde afweging maken om bepaalde

handelingen te doen of te laten. Zo kan vanuit de sector een optimale bijdrage worden geleverd aan een duurzame, natuurinclusieve en toekomstbestendige landbouw.

De data die het rVDM verzamelt, kan worden ingezet om agrarisch ondernemers nog beter te informeren en faciliteren. Bijvoorbeeld door slimme datatoepassingen in te zetten, die inzichtelijk maken hoeveel mest er nog van een bedrijf kan worden afgevoerd of aangevoerd (dit noemen we plaatsingsruimte).

Op het moment dat er meer transporten worden gepland dan dat er plaatsingsruimte is, kan de ondernemer hiervan op de hoogte worden gebracht. Dit voorkomt milieuschade.

Bredere toepasbaarheid/schaalbaarheid

Binnen de agrarische sector zijn het rVDM en de Control Room Mest nu alleen toepasbaar op vervoersstromen in de mestketen. Deze toepasbaarheid kan binnen de agrarische sector worden opgeschaald naar de dierketen - denk bijvoorbeeld aan de varkensketen waar al een soortgelijk principe als rVDM wordt gehanteerd (de identificatie en registratie van varkens). Volgens hetzelfde principe is realtime inzicht te krijgen in vervoersstromen van dieren en diervoer binnen de agrarische sector. En is de hele kringloop van een landbouwbedrijf in kaart te brengen. De informatie kan helpen om de transitie naar een duurzame landbouw vorm te geven.

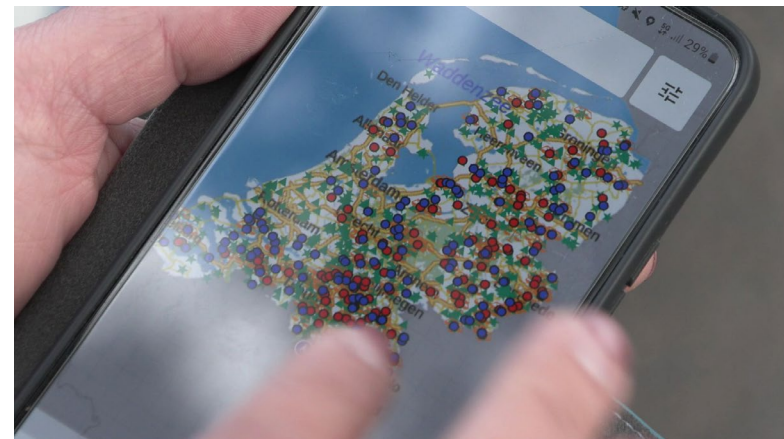
Toont lef

Agrarisch Nederland ligt momenteel zowel politiek als maatschappelijk gezien onder een vergrootglas. Ondanks deze politiek-bestuurlijk gevoelige periode zijn de schouders eronder gezet door op 1 januari 2023 volledig over te gaan op een nieuwe realtime manier van werken voor zowel de sector als de overheid. Na 20 jaar VDM – een papieren, fraudegevoelig systeem – hebben we een grote ommezwaai weten te maken, op weg naar een transparante mestketen.

Binnen dit innovatieve programma wordt intensief samengewerkt tussen private en publieke organisaties en het is daarbij niet vanzelfsprekend dat alles soepel verloopt. De combinatie van intrinsieke motivatie, het maatschappelijk belang en de uitdaging die het programma in zich heeft, heeft geleid tot een collectieve ambitie die ervoor heeft gezorgd dat we staan waar we nu staan.

Quote uit de sector

“De chauffeurs van de transportbedrijven geven aan dat ze niet meer terug willen naar de oude werkwijze (VDM op papier). Belangrijkste reden is dat de nieuwe werkwijze via rVDM veel eenvoudiger en overzichtelijker is en dat ze door de bedrijfssoftware van de vervoerder goed en gericht ondersteund worden in de uitvoering van hun werkzaamheden.”

> [Vervoeren met rVDM](#) (video)

**Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit**

Bezoekadres

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht

Postadres

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
t (088) 223 33 33
f (088) 223 33 34

info@nvwa.nl
www.nvwa.nl

juli 2023